

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN NOVEMBER 2021

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL: VRAESTEL II NASIENRIGLYNE

Tyd: 2½ uur 100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende vertolkings mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

AFDELING A LETTERKUNDE

ASEM - Jan Vermeulen

Algemene riglyne:

- Name mag verkeerd gespel word, maar moet nog steeds as die naam gelees kan word. Wanneer daar egter spesifiek vir 'n naam van 'n belangrike karakter vir een punt gevra word, moet die kandidaat die naam korrek spel.
- Engelse woorde mag slegs aanvaar word indien dit so in die boek gebruik word.
- Woorde wat verkeerd gespel word en 'n nuwe foutiewe betekenis skep, word as 'n verkeerde feit gepenaliseer.
- Punte word nie afgetrek vir foutiewe taal nie. Indien taalfoute egter die betekenis van die antwoorde beïnvloed, moet geen punt toegeken word nie.
- Indien die eerste deel van 'n vraag verkeerd beantwoord is, word daar steeds 'n punt toegeken vir die tweede deel van die vraag indien dit korrek is (Let wel: nie by opinie vrae nie bv. die ja of nee moet ooreenstem met die motivering).
- Indien die eerste deel van die antwoord nie die vraag beantwoord nie, maar die tweede deel beantwoord die vraag, kry die kandidaat wel die punt. (Gebruik eie oordeel indien dit voorkom asof kandidaat die vraag misverstaan het en 'n skoot in die donker gewaag het met talle moontlike antwoorde.)

VRAAG 1 MANLIKE ROLMODELLE IN BARRIES SE LEWE

- 1.1 1.1.1 Barries wou Paul rottegif/gif ingee of vergiftig om te ly (pyn te ervaar).
 - 1.1.2 Sy pa het hom as klein kind aangerand / mishandel / met die (gespe) belt geslaan / geslaan / geklap; OF
 Sy pa het na sy 5de verjaarsdag verdwyn en vir baie lank geen kontak met hulle gemaak nie / nooit op Barries se kaartjies reageer of terug geantwoord nie / Barries se verjaarsdag vergeet.
 - 1.1.3 Hy het die rottegif aan Barries verkoop waarmee hy vir Paul probeer vergiftig het / Butcher het hom gewaarsku om net 'n mespunt van die gif te gee sodat hy nie vir moord aangekla kan word nie / Barries moet min gif gebruik.
 - 1.1.4 Hy het onsuiwer/vuil dwelms aan Barries verkoop wat hom baie siek gemaak het;

ΕN

- Hy het gereël dat iemand Vera moet aanval / Hy is verantwoordelik vir die aanval op Vera.
- 1.1.5 Theo het 'n verkeersman omgery; Verloor vriende/vriendskappe

OF

Barries moes hospitaal toe gaan – was baie siek van die dwelms.

OF

- Vera is verlam/het breinskade opgedoen/sal nooit weer sonder hulp kan klaarkom nie / het voltydse sorg nodig / Barries voel verantwoordelik vir sy ma se toestand (skuldgevoel);
 Die gesin word op Seeplaas verenig (hulle is bymekaar).
- 1.2 1.2.1 Sodat Barries nie teen Theo kon getuig nie / (hof).
 - 1.2.2 Nee.

... hy het gedink dat Barries uit 'n slegte huis uitkom/Barries kom uit 'n gewelddadige/enkel-ouer huis/huis sonder 'n pa.

OF

- ... Hy wou dit laat lyk asof Barries 'n dwelmhandelaar/verskaffer / junkie is (bl. 39). Barries se pa het 'n kriminele rekord / Barries het die dwelms vir Theo en Floris gegee / hy blameer Barries vir die ongelyk.
- 1.2.3 Kaptein Mafeka het self in die Oos-Kaap groot geword. Sy ouers bly nog daar en dis waar hy "man" geword het.

OF

Hy wil nie hê dat Barries dieselfde pad as sy seun loop nie (voel jammer / simpatie / opreg) (bl. 61)

OF

Die kaptein wil die groter probleem (die dwelmverslawing) aanpak.

OF

Sodat Barries kon rehabiliteer/skoon van dwelms kom.

OF

Hy het gehoop Paul sal kan help om Barries reg te ruk.

1.3 1.3.1 Wie:

Paul se beste vriend/hulle is soos broers; Paul en Stef saam grootgeword / Paul was soos 'n kind in Stef-hulle se huis omdat sy pa 'n suiplap en moederslaner was / Olga se kêrel / Persoon wat Barries kom haal. 'n Bywoner op die plaas / 'n plakker.

EN

Waarom:

Stef het geen ander heenkome/het nie 'n vaste werk of sy eie eiendom nie.

OF

... om dankie te sê vir wat Stef se familie vir hom gedoen het.

1.3.2 Hy hou van drink/is gereeld dronk;

OF

Hy plak op Seeplaas omdat hy nie 'n werk het nie; OF

Hy raak gewelddadig/aggressief wanneer hy gedrink het en is baie jaloers (gee Olga 'n blou oog) / Stef beweeg onmiddellik aan na 'n nuwe meisie na Olga – dieselfde tipe meisie as Olga (slegte smaak in meisies).

1.4 Dr. du Toit het hulle gehelp deur die beste moontlike sorg vir Vera te kry nadat sy aangeval is.

OF

Hy het vir Barries tjek gegee.

1.5 Hy het Johannesburg toe gery om by Barries te wees en te help met Vera;

OF

Hy het aangebied dat Barries (en Vera) op Seeplaas kom bly;

OF

Sodat Barries en Fillies by die Hoërskool op Humansdorp skool kan gaan (Paul sal alt wee se skoolfonds betaal).

OF

Hy het majoor Willie Schultz gevra om 'n ogie oor Barries te hou (om nie dwelms te koop/gebruik nie). (bl. 219)

OF

Paul het vir Barries gebel/gewaarsku en vertel dat Olga sy pistool gesteel het.

(Enige een)

VRAAG 2 VROUE IN BARRIES SE LEWE

2.1 Paragraafvraag 80-120 woorde

- Vera is verkrag deur iemand wat saam met haar gewerk het. (bl. 199; 202)
- Vera was skaam omdat sy verkrag is. (bl. 202–204)
 Sy wou hê Paul moet dink Barries was 'n wonderwerk (Paul is steriel).
 Vera was bang vir wat Paul sou doen as hy sou uitvind.
- Vera keur nie Barries se dwelmgebruik goed nie/sy hou nie van Barries se vriende (Theo en Floris) nie – dink hulle is 'n slegte invloed.
 Barries behandel haar sleg / Barries het nie respek vir sy ma nie. (bl.12– 18)

Barries is kwaad vir sy ma dat sy toegelaat het dat Paul hom mishandel het toe hy klein was.

Barries bevraagteken die interdik.

Sy ma kla dat hulle in die woonstel rook / die woonstel stink na rook.

Sy dink Barries is ondankbaar omdat hy kla oor die "duiwehokkie" waarin hulle bly.

Vera vra Barries moet ophou met sy daggarokery (laat haar stres), want sy skoolwerk en sport ly daaronder.

Barries dink Vera gaan aan oor niks en vind dit irriterend (bl.13)

Vera vergelyk Barries met sy pa ("Jy klink nou nes jou pa. Asof ek die een met die probleem is.") – Barries hou nie daarvan nie.

Sy ma dring daarop aan dat Barries na sy pa toe gaan.

Vera gaan eerder uit op Barries se verjaarsdag as om dit saam met hom te spandeer – gee vir hom en sy vriend pizzageld.

(Enige twee)

Wat het gebeur:

Vera is met 'n mes gesteek/aangeval (en het breinskade opgedoen) (bl.196)

Reaksie:

Barries vertrek so gou moontlik (Barries begin sy klere inpak) terug na Johannesburg (om sy ma te gaan sien).

Vera bly aan die einde van die verhaal op Seeplaas;

OF

Hulle bly nou weer as 'n familie saam.

Goeie verhouding met ouers / ouers weer bymekaar.

...binne konteks – Barries het finaal opgehou met dwelms.

2.2 2.2.1 Lizette is aan die begin van die verhaal Barries se meisie

Lizette is die verantwoordelike een / sy probeer hom van plan laat verander (bl. 24) wanneer hy verder wil jol (sê hy moet huis toe gaan);

- ... Sy probeer hom oorreed om nie sy pa te vergifting nie (bv. 22)
- ... Sy weier om onbeskermde seks met Barries te hê / sê Barries moet ophou om homself te bejammer (hy is nie die enigste een wat sonder 'n pa grootgeword het nie)
- ... Sy moedig hom aan om dinge met sy pa reg te maak / om die gif sy die huis te los.

(Enige een)

2.2.2 Sersant Nico Schreuder praat met Kaptein Mafeka dat Barries vir hulle sy kooppunte uitwys. (bl. 32)

Sy probeer die kaptein oortuig om simpatiek te wees teenoor Barries (Sy wil nie hê dat Kaptein Mafeka hom in die tronk met die skollies sit nie / hy is 'n kind) bl. 31.

2.2.3 Sy gaan na die woonstel sodat sy daar kan oornag (bed en bad)/blyplek tot sy volgende week Windhoek toe vlieg.

OF

Of om dwelms (seks) saam met Barries te kan gebruik/

OF

Om nog geld in die hande te kry (juwele te steel om in te ruil vir geld).

- 2.2.4 Eunicé bel gereeld vir Barries om hom te vertel hoe Jona/Bart doen/hoe dit met die hond gaan.
- 2.3 2.3.1 Barries en sy vriende het haar man se dood veroorsaak/haar man raakgery en hy is later dood.

EN

Haar kinders gaan sonder 'n pa grootword.

2.3.2 Barries moet homself vergewe / moenie sleg van homself dink/glo nie (bl. 246)

Hy moet mooi vir sy ma sorg / lief wees vir haar (bl. 247)

VRAAG 3

3.1 Hulle het my beskuldig dat dit my fout was dat die verkeerskonstabel (Kapoor) omgery is en later oorlede/dood is.

Hulle het teen my in die hof getuig/Hulle prokureur/ouers het gesê hulle mag geen kontak met my hê nie.

Hulle antwoord nie wanneer ek bel nie.

Hulle ouers dink ek is 'n slegte invloed.

Geen gedeelde belangstellings/verraad.

(Enige twee antwoorde)

3.2 Hy het 'n opgeskorte vonnis (4 jaar) gekry.

 EN

Theo se lisensie is vir 2 jaar opgeskort. (bl. 254)

- 3.3 'n Golf/brander het hom van die Du Toits se seiljag afgeslaan. (bl. 209) Hy het gedurende 'n storm van die boot afgeval.
- 3.4 Paul het my lewe gered.

EN

Hy het jou flitslig hier by die rotse gesien. / Hy het die hond hoor blaf (bl. 106–107)

- 3.5 Ja, ek het. Jona ly aan Von Willebrand se siekte.

 Hy kan maklik doodbloei as hy 'n besering opdoen, wat sy bloed stol nie.
- 3.6 Ek het net gaan kuier. (bl. 192); Olga het my iets spesiaals vir Kersfees belowe / Hy het geweet Stef is die daar nie / seks met haar hê / met haar slaap.
- 3.7 My selfoon het begin lui / Nico het gebel. (bl. 197)
- 3.8 Sy het my gebel om my te vertel dat my ma (beroof en) aangeval is/kritiek in die hospitaal lê. (bl. 201)
- 3.9 Met die bus/Paul het vir my 'n buskaartjie gekoop.
- 3.10 Sy sê Paul het die adres vir haar gegee, maar sy het die adres by Paul gesteel ... adres was dalk in Paul se beursie of het iewers geskryf gestaan. (bl. 232)
- 3.11 Die selfoon was in 'n houertjie/cover (bl. 9) met 'n roosmotief, net soos sy ma s'n. (bl. 250)
- 3.12 Eunicé bel my gereeld om my te vertel hoe dit met Jona gaan

OF

Ek en Eunicé het goeie vriende geword en dus hoor ek gereeld van Jona.

OF

Eunicé kom (vir die vakansie) op Seeplaas kuier / het vir Jona meer nodig.

VRAAG 4 LEWENSFASES IN BARRIES SE JONG LEWE

Opdrag:

Skryf 'n opstel van tussen 250 en 400 woorde oor die verskillende fases in Barries se lewe wat bygedra het tot sy emosionele verval en groei.

- Jou opstel moet ook 'n **inleidings- en slotparagraaf** hê. Hierdie paragrawe moenie te lank wees nie.
- Gebruik die kolpunte hieronder vir jou paragraafindeling.
- Die punte tussen hakies dui aan hoeveel feite verwag word.
- Skryf die getal woorde aan die einde van jou opstel neer.

Inleiding

		Paul het hom kos gegee;	11
		Barries het op Paul se bors geslaap;	11
	Paul het Barries leer loop;		
		Paul het Barries se doeke omgeruil.	
		(Enige twee)	
		Paul het uitgevind dat Barries nie sy kind is nie;	² 1
	jaar	OF	
	<u>'a</u>	Paul was gefrustreerd omdat hy nie geweet het wie Barries se pa	
	+ 5	was nie Vera hom nie wou vertel wie die pa was nie;	
ä		OF	
₹	a tc	Paul was 'n alkoholis en het Barries geslaan as hy dronk was.	
ğ	ge	OF	
ag	ညိ	Paul se pa was ook 'n alkoholis (slegte voorbeeld/rolmodel)	
ar	an	Paul het 'n privaatspeurder gehuur om uit te vind wie die man was.	³ 1
1	>	NIE dat hy Barries begin slaan het nie (inligting in vorige vraag	
	<u>ë</u>	genoem)	
Paragraaf 2:	arı	Die man het neerhalend van Vera gepraat.	⁴ 1
	Ä	Die man was bewusteloos	⁵ 1
		OF	
		Is later as gevolg van bloeding op die brein dood.	
		Paul gaan tronk toe;	⁶ 1
		OF	⁶ 1
		Paul verloor 'n seun/verloor die geleentheid om deel van 'n	
		gelukkige familie te wees/kan nie vir Barries sien nie.	
		Parity of the Late	1
		Barries stel nie belang in sy skoolwerk nie;	12

	Barries stel nie belang in sy skoolwerk nie;	12
_	OF	
ne ::	Hy was bekommerd oor sy rapport;	
of 3	OF	
.aa	Barries het opgehou om landloop/langafstande/atletiek te doen.	
Paragraaf 3: Barries as tiener	(Enige een van die antwoorde)	
ara	Nee, hy het vroeër uitgeblink veral in sport (krieket eerstespan /	22
P ar	skaak / atletiek / landloop – enige prestasie).	
ш	Barries gebruik dwelms/rook 'n slowboat/speel op sy elektriese	32
	kitaar/skryf liedjies.	

	100	4									
	Wat dink Vera:	⁴ 2									
	Vera hou nie daarvan dat Barries dwelms gebruik nie;	⁴ 2									
	Sy is bekommerd oor sy skoolwerk/rapport;										
	Sy wil graag hê hy moet weer sport begin doen.										
	EN										
	Hoe beïnvloed dit skoolwerk/sport:										
	Barries het opgehou om sport (landloop/atletiek/skaak) te doen.										
	Hy is uit die krieketspan geskop.										
	(Enige twee antwoorde)										
	Negatief/hulle stry gereeld/Barries luister nie meer vir sy ma nie.	⁵ 2									
	Barries se vriend ry iemand raak nadat hulle dwelms gebruik het.	6 ₂									
	Kaptein Mafeka wil Barries toesluit vir onwettige besit van dwelms.										
	Oom Charles laat Barries soos 'n dwelmhandelaar lyk.										
	Vera word deur iemand aangeval uit wraak teenoor Barries.										
	(Enige twee antwoorde)										
	Fillie Booysen	13									
	Hulle begin saam skoolgaan;	23									
12	Hulle albei bly in die koshuis;										
	Fillie het vir Barries van die see geleer sodat hulle saam dinge kan										
laf G	doen.										
Paragraaf 4 arries in Gr.	Barries het Eunicé deur Jona ontmoet. – Jona/Bart is haar gidshond.	33									
raç	Jona is Eunicé se gidshond, maar ook 'n "terapie-hond" vir Barries.										
Pa	Eunicé se pa help Vera om die beste versorging te kry.										
Ba	Hulle is in 'n romantiese verhouding.										
	Barries en Fillie ondersteun mekaar (galjoen/klippie)/vier mekaar se										
	sukses (bl. 256)										

Slot

D6 RUBRIEK: LITERÊRE OPSTEL – VRAESTEL II AFDELING A

INHOUD (20)	Die inhoud van die literêre opstel word bepunt volgens feite na aanleiding van die nasienriglyne.										
TAAL EN STRUKTUUR (5)	Struktuur: logiese vloei van aanbieding. Taal, toon en styl gebruik in opstel.										
5 punte	Struktuur: Oorspronklike en kreatiewe inleiding en slot; feite uitsonderlik uiteengesit. Taal: Puik										
4 punte	Struktuur: Goeie inleiding en slot; feite sinvol uiteengesit. Taal: Wel taalfoute, maar leesstuk vloei nog.										
3 punte	Struktuur: Geen inleiding en/of slot nie; feite verstaanbaar uiteengesit. Taal: Taalfoute steurend en begin betekenis beïnvloed.										
2 punte	Struktuur: Geen inleiding of slot nie; opstel hortend en vloei nie. Taal: Oormatige taalfoute.										
1 punt	Struktuur: Geen inleiding of slot nie. Paragrafering swak; feite verwarrend. Taal: Swak taalgebruik; oormatige gebruik van Engels; dele onverstaanbaar.										

AFDELING B TRANSAKSIONELE SKRYFWERK

RIGLYNE BY DIE ASSESSERING VAN DIE SKRYFWERK

- 1. Die nasienrubriek moet goed bestudeer word en deurgaans geraadpleeg word.
- As die kandidaat misgetas het of die opdrag verkeerd geïnterpreteer het, moet die kandidaat streng gepenaliseer word ten opsigte van inhoud. Taal moet egter normaalweg geassesseer word.

Voorbeeld: Toespraak

3. **Die neerskryf van punte:** Gebruik die korrekte rubriek vir elke skryfstuk. Assesseer die kandidaat se skryfstuk volgens die kriteria en vlakke van die rubriek.

Halfpunte word na die eindtotaal oorgedra en daar afgerond.

4. Vraag 6: die punt moet deur 2 gedeel word om die totaal uit 10 te laat reflekteer en te laat tel, bv. $13 \div 2 = 6\frac{6}{2}$

5. Die volgende simbole moet tydens die assessering van die skryfstuk gebruik word:

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
//	Dubbelstrepie aan die	Nuwe paragraaf
	begin van sin dui die begin	
	van 'n nuwe paragraaf aan	
inter <u>res</u> ant	Strepie onder die woord	Spelfout
×	Kruisie oor woord	Foutiewe woord
()	Hakies	Foutiewe woordorde
^	Weglaatteken	Woord(e)/leesteken
		uitgelaat
T (in kantlyn)	Hoofletter T	Tyd verwarrend/foutief
		gebruik
?/≀ (in die kantlyn)	Groot vraagteken/	Onduidelik/
	kronkelstreep	onverstaanbaar
enough	Kring om woord	Engelse woord
hh	Dubbele h	Herhaling
Skryf die hoofletter	of komma in	Hoofletter/komma/punt

VRAAG 5 TOESPRAAK

Formaat:

Paragraafindeling volgens instruksies

Taal en styl:

- Taal en styl moet pas by die doel, teikengroep en konteks.
- Toespraak

Inhoud:

- Word daar voldoen aan die riglyne wat gegee is?
- Is kandidaat se idees interessant en oorspronklik?
- Word al vier aspekte wat in die opdrag genoem is, aangespreek?

VRAAG 6 E-POS

Formaat:

Volgens voorbeeld

Taal en styl:

Taal en styl moet pas by die doel, teikengroep en konteks.

Inhoud:

- Word daar voldoende aandag aan die riglyne geskenk?
- Word al vier aspekte wat in die opdrag genoem is, gedek?

D7 RUBRIEK: TRANSAKSIONELE SKRYFSTUKKE – VRAESTEL II, AFDELING B

VRAAG 5 = 20; VRAAG 6 = 20 ÷ 2

KRITERIA				KNAP			VO	LDOEN	IDE			ELEME	ENTÊR		ONVOLDOENDE									
INHOUD	12	111/2	11	101/2	10	91/2	9	81/2	8	71/2	7	61/2	6	51/2	5	41/2	4	31/2	3	21/2	2	11/2	1	1/2
BEPLANNING STRUKTUUR	100%	96%	92%	88%	83%	79%	75%	71%	67%	63%	58%	54%	50%	46%	42%	38%	33%	29%	25%	21%	17%	13%	8%	4%
1. Respons en	Uitsonderlike hantering van tipe teks; opdrag volwasse					rin	eie ha	ipe	Voldoende hantering van tipe teks; idees gewoon en soms nie gefokus nie.					Swak hantering van teks; opdrag onsuk-				Geen kennis van kenmerke van dié soort teks nie; inhoud maak weinig sin;						
idees	uitgebrei met intelligente idees; skryfstuk behou fokus.					go me ide stu fok	ks; opd ed ber et goei ees; sk uk beho kus.	ader e cryf- ou					sesvol benader met elementêre idees; kom nie by die punt uit nie.				mistasting.							
2. Organisering van idees; vloei van leesstuk	van idees; idees en gemaklike vloei vloei van van teks.					ha ide	eie sa ng van ees en bei .		2. Leesstuk minder vloeiend.					2. Leesstuk hortend.				2. Leesstuk baie onsamehangend.						
3. Struktuur – Inleiding, slot, paragrafering	3. Stru			3. Struktuur gepas.			Struktuur oorwegend gepas met enkele foute .					Struktuur toon ernstige foute.				3. Struktuur onvanpas .								
(12) TAAL, TOON	8		71/2		7	61/2	6	5½	5		41/2		4	31	/ -		3	21/2		2	11/2	1		1/2
EN STYL	-			٠,	-				-		-	٠.	-				-	-				_	,	-
4 -	100%		94%		88%	81%	75%	69%	63%	_	56%	_	0%	44			3%	31%		5%	19%	13%	0	6%
1. Toon, register, styl.	1. Too	in ale	KOI.		on en effekt		Toon en register gepas .					Toon en register nie altyd gepas nie.				Toon en register onvanpas .								
2. Grammatika	Grammatika feitlik foutvry, puik woordeskat; lees vlot; puik kommunikasie; geen tweede lees nodig nie.						nne oo egend konstru eie wo skat; e le erns	goed ueer; oor- en- tige mmu-	Heelwat ernstige taalfoute maar belemmer nie betekenis nie; leemtes in woordeskat; enkele Engelse woorde.					Taalfoute belemmer betekenis; woordeskat swak; Engelse woorde en verkeerde woordkeuses.				Besaai met taalfoute; betekenis verwarrend; woordeskat swak of oorwegend Engels; onmoontlik om te lees en te korrigeer.						
(8)							asie g es ma																	

Totaal: 100 punte